

ALGEMENE LEVERINGSVOORWAARDEN BPR v.o.f.

Geldig per 1-5-1999

1. Definities

1.1 In deze Voorwaarden wordt verstaan onder opdrachtnemer:

BPR (Better Public Relations), gevestigd en kantoorhoudende in Wijlre.

1.2 In deze Voorwaarden wordt verstaan onder opdrachtgever: de natuurlijke of rechtspersoon die aan opdrachtnemer opdracht heeft gegeven tot de vervaardiging van zaken en/of tot het verrichten van werkzaamheden.

1.3 Informatiedragers: alle middelen bestemd voor het met behulp van apparatuur vastleggen, verzenden, verwerken of vervoelvoudigen danwel openbaar maken van teksten, beelden of andere gegevens, zoals magnetische banden en schijven, optische schijven, etc.

2. Toepasselijkheid

2.1 Deze Voorwaarden zijn van toepassing op de totstandkoming, de inhoud en de nakoming van alle tussen opdrachtgever en opdrachtnemer gesloten overeenkomsten, voor zover van deze Voorwaarden niet door partijen uitdrukkelijk is afgeweken.

2.2 Algemene (inkoop) Voorwaarden van de opdrachtgever zijn slechts van toepassing, indien uitdrukkelijk en schriftelijk is overeengekomen tussen partijen dat deze met uitsluiting van de Voorwaarden van opdrachtnemer op de overeenkomst tussen partijen van toepassing zullen zijn.

3. Offertes en aanbiedingen

3.1 De door opdrachtnemer gemaakte offertes zijn vrijblijvend en geldig gedurende 30 dagen na offertedatum, tenzij anders aangegeven.

3.2 Het uitbrengen van een offerte of soortgelijke mededeling aan opdrachtgever verplicht opdrachtnemer niet tot het sluiten van een overeenkomst met opdrachtgever.

3.3 De door opdrachtnemer gedane aanbiedingen kunnen slechts zonder afwijkingen worden aanvaard en worden geacht in elk geval te zijn verworpen indien deze niet binnen 30 dagen na offertedatum zijn aanvaard.

3.4 De in offerte/aanbieding vermelde prijzen zijn exclusief BTW en andere door de overheid opgelegde heffingen, tenzij anders aangegeven.

3.5 Voor fouten en afwijkingen van afbeeldingen, tekeningen en vermeldingen van maten en gewichten voorkomende in prijs-couranten of orderbevestigingen is opdrachtnemer niet aansprakelijk.

4. Totstandkoming overeenkomst

4.1 Een overeenkomst wordt eerst geacht tot stand te zijn gekomen wanneer de opdrachtnemer deze schriftelijk heeft bevestigd en de opdrachtgever een copie van deze overeenkomst heeft geretourneerd ofwel opdrachtgever een schriftelijke opdracht hiertoe heeft gegeven welke door opdrachtnemer schriftelijk is geaccepteerd.

5. Annulering

5.1 Zolang opdrachtnemer nog niet met de uitvoering van de overeenkomst is begonnen, is opdrachtgever gerechtigd een overeenkomst te annuleren onder de gehoudenheid de voor de opdrachtnemer ontstane schade te vergoeden. Onder deze schade worden begrepen de gederfde winst en de voorbereidingskosten, onder andere bestaande uit de kosten van de gereserveerde productiecapaciteit, ingekochte materialen, ingeroepen diensten en opslag.

6. Prijs, prijsverhoging

6.1 Alle opgegeven prijzen zijn exclusief B.T.W. en andere door de overheid opgelegde heffingen, tenzij anders aangegeven.

6.2 De door opdrachtnemer opgegeven prijs voor de door hem te verrichten prestatie geldt uitsluitend voor de prestatie conform de overeengekomen specificaties.

6.3 Opdrachtnemer is bij samengestelde aanbiedingen niet verplicht tot het doen van deeleveringen tegen het daarvoor overeengekomen bedrag of tegen een evenredig gedeelte van de voor het geheel opgegeven prijs.

6.4 Indien partijen geen prijs zijn overeengekomen, maar wel in het voorafgaande jaar een of meer overeenkomsten met een gelijke of nagenoeg gelijke inhoud hebben gesloten, wordt de prijs gebaseerd op de daarbij gebruikte produktiemethoden en gehanteerde calculatietarieven.

6.5 Indien slechts een geschatte prijs is afgegeven of de overeengekomen prijs krachtens deze Algemene Voorwaarden kan worden gewijzigd, indien bij de toepassing van het bepaalde in het vorige lid van dit artikel tussen partijen geen prijs is overeengekomen, wordt de prijs respectievelijk de wijziging bepaald op een in de branche als redelijk beschouwd bedrag.

6.6 Opdrachtnemer is gerechtigd de overeengekomen prijs te verhogen indien zijn produktiekosten stijgen na het sluiten van de overeenkomst op grond van de volgende omstandigheden: stijging van materiaalkosten, verzendkosten, diensten, lonen, werkgeverslasten, invoering en/of verhoging van overheidsheffingen op grondstoffen, energie of reststoffen, aanzienlijke wijzigingen in valutaverhouding en omstandigheden die met de hierboven genoemde omstandigheden vergelijkbaar zijn.

6.7 Opdrachtnemer is voorts gerechtigd de overeengekomen prijs te verhogen indien het door opdrachtgever aangeleverde materiaal tot meer werkzaamheden en/of kosten noodzaakt dan bij het aangaan van de overeenkomst door opdrachtnemer redelijkerwijs was te voorzien.

Zo zullen onduidelijke kopij, onduidelijke schetsen, modellen of tekeningen, ondeugdelijke informatiedragers en extra bewerkelijke tekst leiden tot verhoging van de overeengekomen prijs.

Verder kunnen buitengewone of in redelijkheid onvoorzienbare verwerkingsmoeilijkheden voortvloeiend uit de aard van de te verwerken materialen en produkten tevens grond zijn tot verhoging van de overeengekomen prijs.

6.8 Bij wijziging door opdrachtgever van de oorspronkelijke overeengekomen specificaties, daaronder begrepen correcties en/of gewijzigde instructies na de ontvangst van zet- en drukproeven, etc., is opdrachtnemer gerechtigd de overeengekomen prijs te verhogen respectievelijk gehouden de prijs te verlagen.

Opdrachtnemer is gehouden binnen de grenzen van het redelijke aan deze wijziging mee te werken voor zover de inhoud van de door hem te verrichten prestatie niet wezenlijk van het oorspronkelijk overeengekomene afwijkt.

7. Betaling

7.1 Betaling dient te geschieden binnen 30 dagen na factuurdatum door middel van een wettig betaalmiddel ten kantore van opdrachtnemer c.q. op een door opdrachtnemer aan te geven bank- of girorekening.

Na het verstrijken van 30 dagen na factuurdatum is opdrachtgever in verzuim en is zij vanaf dat moment over het opeisbare bedrag een rente verschuldigd van 1% per maand.

7.2 Ingeval van liquidatie, faillissement of surséance van betaling van opdrachtgever zullen de verplichtingen van opdrachtgever onmiddellijk opeisbaar zijn.

7.3 Betaling dient steeds plaats te vinden zonder korting of verrekening.

7.4 De door opdrachtgever gedane betalingen strekken steeds ter afdoening in de eerste plaats van alle verschuldigde rente en kosten en in de tweede plaats van opeisbare facturen die het langst openstaan, zelfs al vermeldt opdrachtgever dat de voldoening betrekking heeft op een latere factuur.

7.5 Opdrachtnemer is gerechtigd bij een overeengekomen deellevering, na aflevering van het eerste gedeelte, naast de betaling van dit gedeelte, tevens betaling te vragen van de voor de gehele levering gemaakte kosten (o.a. netwerk, proeven, etc.).

7.6 Voorts is opdrachtgever gehouden op eerste verzoek van opdrachtnemer zekerheid te stellen voor de voldoening van de krachtens overeenkomst aan opdrachtnemer te betalen bedragen.

8. Incassokosten

8.1 Is de opdrachtgever in gebreke of in verzuim met het nakomen van één of meer van zijn verplichtingen, dan komen alle redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte voor rekening van opdrachtgever. In ieder geval is opdrachtgever verschuldigd:

- over de eerste fl. 6.500,- 15 %
- over het meerdere tot fl. 13.000,- 10 %
- over het meerdere tot fl. 32.500,- 8 %
- over het meerdere tot fl. 130.000,- 5 %
- over het meerdere daarboven 3 %

Indien opdrachtgever aantoonbaar hogere kosten te hebben gemaakt, welke redelijkerwijs noodzakelijk waren komen ook deze voor vergoeding in aanmerking.

8.2 De opdrachtgever is jegens de opdrachtnemer alle door de opdrachtgever gemaakte gerechtelijke kosten verschuldigd in alle instanties, tenzij deze onredelijk hoog zijn. Dit geldt alleen, indien de opdrachtnemer en opdrachtgever met betrekking tot een overeenkomst waarop deze Algemene Voorwaarden van toepassing zijn een gerechtelijke procedure voeren en een rechterlijke uitspraak in kracht van gewijsde gaat, waarbij de koper volledig of in overwegende mate in het ongelijk wordt gesteld.

9. Levering

9.1 Tenzij anders is overeengekomen, geschiedt de aflevering ter plaatse waar opdrachtnemer zijn bedrijf uitoefent.

9.2 De af te leveren zaken reizen voor rekening en risico van opdrachtgever, tenzij opdrachtgever een natuurlijk persoon is, niet handelend in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf. In het laatste geval kunnen partijen schriftelijk overeenkomen dat de af te leveren zaken wel voor rekening en risico van de opdrachtgever reizen.

9.3 Opdrachtgever is verplicht de gekochte zaken af te nemen op het moment, waarop deze hem worden bezorgd, danwel op het moment waarop deze volgens de overeenkomst aan hem ter beschikking worden gesteld.

Indien opdrachtgever de afname weigert of nalatig is met het verstrekken van informatie of instructie noodzakelijk voor de aflevering, zullen de af te leveren zaken worden opgeslagen voor zijn risico, waarbij opdrachtgever in dat geval alle aanvullende kosten, waaronder in ieder geval de opslagkosten, verschuldigd zal worden.

9.4 Een overeengekomen levertijd is geen fatale termijn, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald. Bij niet-tijdige aflevering dient de opdrachtgever opdrachtnemer derhalve schriftelijk in gebreke te stellen.

9.5 De binding van opdrachtnemer aan een overeengekomen uiterste termijn van levering vervalt indien opdrachtgever wijziging in de specificaties van het werk wenst, of het bepaalde in het eerste lid van artikel 12 van deze Voorwaarden niet nakomt, tenzij de betekenis van de wijziging of het ophouden opdrachtnemer in redelijkheid niet noodzaakt tot wijziging van zijn aanvankelijke planning.

9.6 Voor een tijdige levering is opdrachtgever gehouden om al datgene te doen dat redelijkerwijs nodig of wenselijk is om een tijdige aflevering mogelijk te maken.

9.7 Bij niet naleving door opdrachtgever van het in het vorige lid en het in artikel 6 lid 6 bepaalde is een overeengekomen uiterste termijn van levering niet meer bindend en is opdrachtgever in verzuim zonder dat schriftelijke ingebrekestelling door opdrachtnemer nodig is.

Opdrachtnemer is dan, onverminderd de hem krachtens de Wet toekomende rechten, bevoegd de nakoming van de overeenkomst op te schorten totdat opdrachtgever dit verzuim heeft hersteld.

Daarna zal opdrachtnemer alsnog een redelijke termijn gegund moeten worden om de overeenkomst uit te voeren.

10. Eigendomsvoorbehoud

10.1 De door opdrachtnemer geleverde zaken blijven eigendom van opdrachtnemer, totdat opdrachtgever alle navolgende verplichtingen uit alle met opdrachtnemer gesloten overeenkomsten is nagekomen:

- de tegenprestatie(s) met betrekking tot geleverde of te leveren zaak/zaken zelf;
- eventuele vorderingen wegens niet-nakoming door opdrachtgever van andere overeenkomsten met opdrachtnemer.

11. Gebreken, klachttermijnen

11.1 Opdrachtgever dient de afgeleverde zaken met bekwaame spoed te (laten) onderzoeken. Hierbij dient opdrachtgever na te gaan of het geleverde aan de overeenkomst beantwoordt, te weten:

- of de juiste zaken zijn geleverd;
- of de afgeleverde zaken wat betreft kwantiteit en kwaliteit overeenstemmen met het overeengekomene.

Bij constatering van gebreken of tekorten dient opdrachtgever deze zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen 8 dagen na aflevering, aan opdrachtnemer schriftelijk kennis te geven.

11.2 Opdrachtnemer is steeds gerechtigd een nieuwe deugdelijke prestatie in plaats van een eerdere ondeugdelijke prestatie te stellen tenzij het verzuim niet herstelbaar is.

11.3 De nakoming van de overeenkomst door opdrachtnemer geldt tussen partijen als deugdelijk indien opdrachtnemer in gebreke is gebleven het onderzoek of de kennisgeving als bedoeld in lid 1 van dit artikel tijdig te doen.

11.4 De in lid 1 genoemde termijn van 8 dagen wordt verlengd indien naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid deze termijn in een voorkomend geval ook voor een zorgvuldig en alert opdrachtgever als onaanvaardbaar kort moet worden beschouwd. Verlenging vindt dan plaats tot uiterlijk het eerste moment waarop het onderzoek respectievelijk het in kennis stellen van opdrachtnemer voor opdrachtgever redelijkerwijs mogelijk is.

11.5 Bij gebruiknaam, doorlevering, be- of verwerking van het geleverde geldt de prestatie van opdrachtnemer tussen partijen als deugdelijk, tenzij opdrachtgever het bepaalde in het eerste lid van dit artikel heeft in acht genomen.

12. Inhoud overeenkomst

12.1 Opdrachtgever draagt het risico van misverstanden ten aanzien van de inhoud en uitvoering van de overeenkomst indien deze hun oorzaak vinden in door opdrachtnemer niet, niet tijdig, niet juiste of onvolledige ontvangen specificaties of andere mededelingen die mondeling of door een door de opdrachtgever daartoe aangewezen persoon zijn gedaan, danwel zijn overgebracht door middel van communicatiemiddelen zoals telefoon, fax, etc.

13. Zet-, druk- of andere proeven

13.1 Opdrachtgever is gehouden de van opdrachtnemer ontvangen zet-, druk- of andere proeven zorgvuldig op fouten en gebreken te onderzoeken en deze met bekwame spoed gecorrigeerd of goedgekeurd aan opdrachtnemer terug te zenden.

13.2 Door goedkeuring erkent opdrachtgever dat opdrachtnemer de aan de proeven voorafgaande werkzaamheden juist heeft uitgevoerd.

13.3 Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor afwijkingen, fouten en andere gebreken die onopgemerkt zijn gebleven in de door opdrachtgever goedgekeurde of gecorrigeerde proeven.

13.4 Op verzoek van opdrachtgever vervaardigde proeven worden apart in rekening gebracht, tenzij uitdrukkelijk is overeengekomen dat de kosten hiervan in de overeengekomen prijs zijn inbegrepen.

14. Afwijkingen

14.1 Afwijkingen van geringe betekenis tussen enerzijds het geleverde en anderzijds het oorspronkelijke ontwerp, tekening of kopij, respectievelijk de zet-, druk- of andere proef gelden niet als verwijtbare tekortkoming in de nakoming door opdrachtnemer.

14.2 De beoordeling van de vraag of afwijkingen al dan niet van geringe betekenis zijn, wordt een representatieve steekproef uit het werk in aanmerking genomen, tenzij het individueel bepaalde zaken betreft.

14.3 Afwijkingen die, gelet op alle omstandigheden in redelijkheid geen of slechts ongeschikte invloed hebben op de gebruikswaarden van het werk, worden steeds geacht afwijkingen van geringe betekenis te zijn.

14.4 Meer- of minderleveringen ten opzichte van het overeengekomen zijn toegestaan indien zij niet meer of minder bedragen dan 10% bij een oplage tot 20.000 eenheden, respectievelijk 5% bij een oplage van meer dan 20.000 eenheden. Bij meer- of minderleveringen van etiketten, kettingformulieren of verpakkingsdrukwerk is evenwel steeds een percentage van 10% toegestaan.

Het meerdere of het mindere geleverde aantal wordt in rekening gebracht respectievelijk berekend.

14.5 Afwijkingen in de kwaliteit en het gramgewicht van papier en karton die zijn toegestaan krachtens de tolerantienormen vermeld in de Algemene Verkoopvoorwaarden van de Vereniging van Papiergroothandelaren hebben te gelden als afwijkingen van geringe betekenis. De betreffende Voorwaarden liggen bij opdrachtnemer ter inzage. Opdrachtnemer zal opdrachtgever op diens verzoek kostenloos een exemplaar van deze Voorwaarden toezenden.

14.6 Afwijkingen in de overige door opdrachtnemer gebruikte materialen en halfabrikaten zijn toegestaan indien deze ingevolge de op de levering van deze materialen en halfabrikaten betrekking hebbende Algemene Verkoopvoorwaarden worden aangemerkt als afwijkingen van geringe betekenis. Ook deze Voorwaarden liggen bij opdrachtnemer ter inzage en worden op verzoek van opdrachtgever kostenloos toegezonden.

15. Auteursrechten en andere rechten van derden

15.1 Opdrachtgever garandeert opdrachtnemer dat door de nakoming van de overeenkomst en met name door de veeleenvoudiging of het openbaar maken van de van opdrachtgever ontvangen zaken zoals teksten, zetsel, modellen, fotografische opnamen, litho's, films, informatiedragers, computerbestanden, etc. geen inbreuk gemaakt wordt op de rechten die derden kunnen doen gelden krachtens de Auteurswet 1912 of andere nationale, supranationale of internationale regelgeving op het gebied van auteursrecht of het recht van de industriële eigendom, danwel het recht met betrekking tot de onrechtmatige daad. Opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer in en buiten rechte voor alle aanspraken die derden krachtens deze regelgeving geldend kunnen maken.

15.2 Bij twijfel ten aanzien van de juistheid van door derden gepretendeerde rechten als bedoeld in voormeld artikel is opdrachtnemer bevoegd de nakoming van de overeenkomst op te schorten tot het moment waarop in rechte onherroepelijk komt vast te staan dat opdrachtnemer door de nakoming van de overeenkomst geen inbreuk op deze rechten maakt. Daarna zal opdrachtnemer de overeenkomst alsnog binnen een redelijke termijn uitvoeren.

15.3 Opdrachtnemer blijft rechthebbende op het auteursrecht dat kan ontstaan op de door hem bij de nakoming van de overeenkomst vervaardigde werken, zoals kopij, tekeningen, zetsel, modellen, fotografische opnamen, litho's, films, informatiedragers, computerbestanden, en soortgelijke productie- en hulpmiddelen.

15.4 De door opdrachtnemer volgens zijn vormgeving te leveren of geleverde zaken als kopij, zetsel, werk- en detailtekeningen, informatiedragers, computerprogrammatuur, databestanden, foto's, litho's, films en soortgelijke productie- en hulpmiddelen, evenmin als een tot het wezenlijke van die vormgeving behorend gedeelte daarvan, mogen ook indien of zover op de vormgeving te dien aanzien geen auteursrecht of andere wettelijke bescherming voor de opdrachtnemer bestaat, niet zonder diens schriftelijke toestemming in het kader van enig productieproces worden veeleenvoudigd.

15.5 Opdrachtgever verkrijgt na levering door opdrachtnemer het niet exclusieve recht tot gebruik van de door opdrachtnemer in het kader van de overeenkomst vervaardigde werken in de zin van de Auteurswet 1912 of van werken in de zin van lid 4 van dit artikel. Het evenbedoelde recht tot gebruik is beperkt tot het recht van normaal gebruik van de geleverde zaken en houdt met name niet in gebruik tot veeleenvoudiging van deze zaken in het kader van enig productieproces.

16. Eigendomsproductiemiddelen, etc.

16.1 Alle door opdrachtnemer vervaardigde zaken zoals produktiemiddelen, halfabrikaten en hulpmiddelen en met name zetsel, informatiedragers, ontwerptekeningen, databestanden, computerprogrammatuur, foto's, litho's, films, micro- en macro-montages, drukplaten, zeefdrukvormen, diepdruckcilinders, stansmes-sen, stempelplaten en randapparatuur, blijven eigendom van opdrachtnemer, ook als deze als aparte post op de offerte, in de overeenkomst of op de factuur zijn vermeld.

16.2 Opdrachtnemer is niet gehouden de in lid 1 bedoelde zaken aan opdrachtgever af te geven, noch voor opdrachtgever te bewaren. Indien opdrachtnemer en opdrachtgever zijn overeengekomen dat deze zaken door opdrachtnemer zullen worden bewaard, geschiedt dit voor de duur van ten hoogste een jaar en wordt door opdrachtnemer niet ingestaan voor de geschiktheid ervan tot herhaald gebruik.

17. Eigendom opdrachtgever pandrecht

17.1 Opdrachtnemer zal de door opdrachtgever in het kader van de overeenkomst aan hem toevertrouwde zaken bewaren met de zorg van een goed bewaarder.

17.2 Onverminderd het bepaalde in het vorige lid draagt opdrachtgever tijdens de bewaring alle risico's ten aanzien van de in lid 1 bedoelde zaken. Opdrachtgever dient desgewenst zelf een verzekering daarvoor af te sluiten.

17.3 Voorts is opdrachtgever gehouden ervoor zorg te dragen dat hij telkens voorafgaande aan de verstrekking aan opdrachtnemer van kopij, tekeningen, ontwerpen, fotografische opnamen, informatie-dragers een duplicaat van deze zaken wordt gemaakt. Opdrachtgever dient deze onder zich te houden voor het geval dat afgegeven zaken tijdens de bewaring verloren of beschadigd raken. In dit geval dient opdrachtgever opdrachtgever om zijn verzoek tegen vergoeding van materiaalkosten een nieuw exemplaar te verstrekken.

17.4 Opdrachtgever verleent opdrachtnemer pandrecht op alle zaken die in het kader van de overeenkomst door opdrachtgever in de macht van opdrachtnemer worden gebracht, zulks tot meerdere zekerheid van al hetgeen opdrachtgever in welke hoedanigheid en uit welken hoofde dan ook aan opdrachtnemer verschuldigd mocht zijn, niet opeisbare en voorwaardelijke schulden daaronder mede begrepen.

18. Door opdrachtgever aangeleverde materialen en producten

18.1 Bij aanlevering door opdrachtgever van materiaal of producten ter bedrukking of ter verwerking draagt opdrachtgever zorg voor c.q. is gehouden tot:

- een tijdige levering conform de door opdrachtgever aan opdrachtnemer gevraagde instructie;
- levering van een redelijke hoeveelheid extra materiaal benodigd voor proeven, inschiet en dergelijke.
- het wijzen van opdrachtnemer op bijzondere moeilijkheden of gezondheidsrisico's tijdens de bedrukking of bewerking van de door hem aangeleverde materialen en producten;
- het ophalen van ongebruikte materialen en producten alsmede de resten zoals snijafval etc. bij opdrachtnemer. Opdrachtnemer houdt zich het recht voor om over deze resten te beschikken als ware deze zijn eigendom.

18.2 Opdrachtnemer is niet gehouden:

- de van opdrachtgever ontvangen zaken voorafgaande aan de bedrukking of bewerking op de geschiktheid hiertoe te onderzoeken;

18.3 Voorts staat opdrachtnemer niet in voor:

- tekortkomingen in de nakoming als gevolg van buitengewone of in redelijkheid voor opdrachtnemer onvoorzienbare verwerkingsmoeilijkheden voortvloeiende uit de aard van de door opdrachtgever aangeleverde materialen of producten;
- eigenschappen als kleur, licht of kleurechtheid, glanslijstvastheid, houdbaarheid en/of hechting indien opdrachtgever vóór of tijdens het sluiten van de overeenkomst opgave heeft gedaan van de eigenschappen en aard van de door hem aangeleverde materialen of producten en niet deugdelijke informatie heeft verstrekt over de toegepaste voorbewerkingen en de toegepaste oppervlaktebewerkingen; het loslaten, kleven, smelten en veranderen van glans en/of kleur, noch voor het beschadigen van het van opdrachtgever ontvangen materiaal als deze een voorbewerking hebben ondergaan zoals door het aanbrengen van lak, vernis of anti-smetpoeder.

19. Overmacht

19.1 Onder overmacht wordt verstaan omstandigheden die de nakoming van de verbintenis verhinderen en die niet aan opdrachtnemer zijn toe te rekenen. Hieronder zullen indien en voorzover deze omstandigheden de nakoming onmogelijk maken of onredelijk bemoeilijken mede zijn begrepen: brand, werkstaking, fabrieks- of vervoersstoornissen, oproer, oorlog, oorlogsgeweld, gebrek aan grondstoffen, de ziekte van personeel, niet of niet-tijdige of onvolledige nakoming door leveranciers van opdrachtnemer van hun verplichtingen.

19.2 Opdrachtnemer heeft ook het recht zich op overmacht te beroepen, indien de omstandigheid die (verdere) nakoming verhindert nadat opdrachtnemer haar verbintenis had moeten nakomen.

19.3 Tijdens overmacht worden de verplichtingen van opdrachtnemer opgeschort. Indien de periode waarin door overmacht nakoming van de verplichtingen door opdrachtnemer niet mogelijk is langer duurt dan 60 dagen, zijn beide partijen bevoegd de overeenkomst te ontbinden zonder dat er in dat geval een verplichting tot schadevergoeding bestaat. Indien opdrachtnemer bij het intreden van de overmacht al gedeeltelijk aan haar verplichtingen heeft voldaan, is zij gerechtigd het reeds uitgevoerde c.q. uitvoerbare deel afzonderlijk te factureren en is opdrachtgever gehouden deze factuur te voldoen als betrof het een afzonderlijk contract. Dit laatste geldt echter niet als reeds uitgevoerde c.q. uitvoerbare deel geen zelfstandige waarde heeft.

20. Aansprakelijkheid

20.1 De aansprakelijkheid van opdrachtnemer uit hoofde van overeenkomst met opdrachtgever is beperkt tot een zodanig bedrag als naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid in verhouding staat tot de overeengekomen prijs.

20.2 Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor schade van welke aard dan ook die ontstaat doordat opdrachtgever na aflevering de vervaardigde zaken in gebruik heeft genomen, heeft bewerkt of verwerkt, aan derden heeft geleverd respectievelijk in gebruik heeft doen nemen, heeft doen bewerken of verwerken of aan derden heeft doen leveren.

20.3 Voorts is opdrachtnemer niet aansprakelijk voor schade in de vorm van omzetsderving of verminderde goodwill in het bedrijf of beroep van opdrachtgever.

20.4 Tenslotte is opdrachtnemer niet aansprakelijk voor schade aan door hem van opdrachtgever ontvangen en door opdrachtnemer te bedrukken, te bewerken of verwerken materialen of producten, indien opdrachtgever de opdrachtnemer niet uiterlijk bij het aangaan van de overeenkomst opgave heeft gedaan van de eigenschappen en de aard van deze materialen of producten en deugdelijke informatie heeft verstrekt over de toegepaste voorbewerkingen en de toegepaste oppervlaktebewerkingen.

20.5 Opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer terzake van schade waarvoor hij krachtens overeenkomst met opdrachtgever danwel deze voorwaarden niet aansprakelijk is door een derde aansprakelijk wordt gesteld. Opdrachtnemer dient in dat geval opdrachtnemer volledig te vrijwaren en opdrachtnemer alles te vergoeden wat hij aan deze derde dient te voldoen.

21. Bevoegde Rechter

21.1 Op alle overeenkomsten met opdrachtnemer gesloten is Nederlands recht van toepassing. De Rechter in het arrondissement Maastricht is voorzover de wet zulks toelaat bij uitsluiting bevoegd kennis te nemen van geschillen die voortvloeien uit deze overeenkomsten.